

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ПЛАН
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОЛІТИКИ ПРАГНЕННЯ ДО ВУГЛЕЦЕВО-
НЕЙТРАЛЬНОГО ПОЛТАВСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО АГРАРНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ (2025–2030 рр.)

Полтава

2025

Вступ

Полтавський державний аграрний університет (далі — ПДАУ), усвідомлюючи актуальність проблеми глобальної зміни клімату та потребу зменшення викидів парникових газів, бере на себе зобов'язання реалізувати політику прагнення до досягнення вуглецево-нейтрального статусу.

Ця політика розроблена відповідно до положень Паризької кліматичної угоди, Кіотського протоколу, Європейського зеленого курсу та протоколів щодо обліку викидів парникових газів (GHG Protocol).

1.1. Основна мета цього Плану – забезпечити досягнення вуглецево-нейтрального статусу Полтавського державного аграрного університету (далі – Університет) до 2030 року шляхом системного зменшення викидів парникових газів, переходу на відновлювані джерела енергії, впровадження енергоефективних технологій та формування екологічної культури в університетській спільноті.

1.2. Досягнення вуглецево-нейтрального статусу передбачає інвентаризацію та постійний моніторинг викидів, підвищення енергоефективності будівель і транспортної інфраструктури, розширення використання екологічно чистих технологій, запровадження системи роздільного збирання й переробки відходів, а також реалізацію заходів із компенсації залишкових викидів шляхом озеленення територій і створення вуглецевих проєктів.

1.3. Актуальність і відповідність.

Забезпечення політики прагнення до вуглецево-нейтрального розвитку Полтавського державного аграрного університету є надзвичайно актуальним у сучасних умовах глобальних кліматичних викликів. Підвищення концентрації парникових газів в атмосфері, зростання середньорічних температур і негативний вплив на сільське господарство безпосередньо

вимагають від закладів освіти і науки не лише наукового аналізу, але й практичних дій, спрямованих на зменшення вуглецевого сліду.

План Університету узгоджується з національними зобов'язаннями України щодо виконання Паризької кліматичної угоди, Кіотського протоколу, Національно визначеного внеску України у сфері скорочення викидів парникових газів, а також із пріоритетами Європейського зеленого курсу. Вона відповідає стратегічним документам державної екологічної політики та енергетичної стратегії України, які визначають орієнтир на зменшення антропогенного впливу на кліматичну систему.

Крім того, реалізація плану повністю узгоджується з Цілями сталого розвитку ООН, зокрема:

Ціль 7. Доступна та чиста енергія – через упровадження відновлюваних джерел та енергоефективних технологій.

Ціль 11. Сталий розвиток міст і громад завдяки розвитку екологічної інфраструктури та транспортних рішень.

Ціль 12. Відповідальне споживання і виробництво через оптимізацію використання ресурсів і системи поводження з відходами.

Ціль 13. Боротьба зі зміною клімату шляхом скорочення викидів і реалізації компенсаційних заходів.

Ціль 15. Збереження екосистем суші шляхом розширення зелених зон і програм агролісівництва.

Отже, план є не лише внутрішнім документом університету, а й важливою складовою загальнонаціональної та міжнародної стратегії боротьби зі зміною клімату, що підвищує репутацію Університету як сучасного освітнього й наукового центру, інтегрованого у глобальний рух за сталий розвиток.

1.4. Основні принципи плану.

1. Науковість – використання міжнародних стандартів і методик обліку викидів.

2. Прозорість – публічність даних про обсяги викидів і заходи щодо їх скорочення.

3. Системність – охоплення всіх сфер діяльності Університету.

4. Інноваційність – упровадження сучасних технологій і зелених рішень.

5. Участь: залучення здобувачів вищої освіти всіх рівнів, наукових, науково-педагогічних працівників, партнерів до реалізації плану.

6. Відповідальність: урахування екологічних аспектів у стратегічному плануванні та управлінні.

2. Стратегічні та конкретні цілі

2.1. Стратегічні цілі.

Провести повну інвентаризацію викидів Університету із визначенням усіх джерел парникових газів, зокрема прямих (спалювання палива, робота обладнання, транспорт) і непрямих (споживання електроенергії, води, тепла, відходи) викидів, що забезпечить формування базової лінії для подальшого моніторингу та розроблення ефективних заходів зі зменшення їх обсягів.

Забезпечити скорочення енергоспоживання на 30 % до 2027 року шляхом поступового впровадження енергоощадних технологій, модернізації будівель та інженерних мереж, утеплення приміщень, використання LED-освітлення та автоматизованих систем обліку енергії. До 2030 року перейти на 50 % використання відновлюваних джерел енергії, впровадивши сонячні електростанції, теплові насоси, біогазові установки та інші сучасні технології, що дають змогу значно зменшити вуглецевий слід університету.

Оптимізувати транспортну політику Університету, поступово скорочуючи використання традиційного викопного пального, зокрема шляхом розвитку велосипедної інфраструктури, стимулювання використання громадського транспорту, що сприятиме скороченню викидів, зменшенню

транспортного навантаження та популяризації здорового способу життя серед студентів і співробітників.

Запровадити комплексну систему поводження з відходами, зокрема сортування, переробку та компостування, що забезпечить мінімізацію негативного впливу університету на навколишнє середовище, сприятиме виконанню міжнародних кліматичних стандартів і підвищенню екологічної свідомості студентів і персоналу.

Інтегрувати питання кліматичної нейтральності та сталого розвитку в освітні програми Університету, зокрема лекції, практичні заняття, лабораторні роботи та семінари, а також забезпечити внесення цих тем у наукові дослідження, проєкти та дисертаційні роботи з метою формування екологічної компетентності студентів і підвищення наукового внеску Університету у сферу зменшення викидів парникових газів.

Сформувати партнерські відносини з міжнародними організаціями та освітніми й науковими закладами, а також донорськими та грантовими інституціями для інтеграції університету у глобальні мережі сталого розвитку, залучення фінансових ресурсів для реалізації екологічних та енергоефективних проєктів, забезпечення обміну досвідом і технологіями для досягнення вуглецевої нейтральності.

2.2. Конкретні цілі та ініціативи.

Енергетичний менеджмент – модернізація систем освітлення, опалення, вентиляції, застосування відновлюваних джерел енергії (сонячні панелі, теплові насоси, біоенергетика).

Транспортна стратегія – створення умов для використання велосипедів, оптимізація службового автопарку.

Раціональне використання ресурсів – цифровізація документообігу, зменшення споживання паперу та пластику.

Зелені проєкти – висадка дерев, догляд за зеленими зонами, створення біорізноманітних ділянок.

Освітньо-наукова діяльність – відкриття курсів із кліматичної політики та зеленої економіки, створення дослідницьких лабораторій з відновлюваної енергетики.

Міжнародне партнерство та фінансування – участь у грантових програмах (Horizon Europe, Erasmus+, USAID, GEF), співпраця з бізнесом і громадами.

3. Етап аналізу та моніторингу

3.1. Запровадження системи обліку викидів парникових газів на всіх рівнях діяльності університету з регулярним збором, аналізом і систематизацією даних, що забезпечить підготовку щорічного «Вуглецевого звіту Університету», надаючи прозору інформацію про обсяги викидів, прогрес у їх скороченні та ефективність реалізованих заходів.

3.2. Оцінка прогресу за ключовими індикаторами, зокрема скорочення енергоспоживання, зменшення утворення відходів, рівень використання відновлюваних джерел енергії та ефективність реалізації заходів зі зменшення викидів парникових газів, з метою регулярного контролю, аналізу та забезпечення досягнення встановлених цілей у сфері кліматичної нейтральності та сталого розвитку.

3.3. Проведення внутрішніх і зовнішніх аудитів, що передбачає регулярну перевірку всіх систем обліку викидів, енергоспоживання, поводження з відходами та використання відновлюваних джерел енергії, з метою оцінки ефективності реалізованих заходів, виявлення потенційних недоліків і розроблення рекомендацій для підвищення рівня вуглецевої нейтральності Університету.

4. Очікувані результати

4.1. Досягнення вуглецево-нейтрального статусу Університету до 2030 року.

4.2. Формування Університету як регіонального центру кліматичної освіти та інновацій.

4.3. Підвищення екологічної культури студентів і працівників.

4.4. Внесок у виконання кліматичних зобов'язань України.